

X

2037

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

SOCIAL STUDIES

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Morning Session)

Time allowed : Three hours

Maximum marks : 70

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ 06/C ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।
- (ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 26 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।
- (iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।
- (iv) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ । psebonline.com
- (v) ਲੰਬੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾਓ ।
- (vi) ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਟੈਂਸਿਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ।
- (vii) ਨੇਤਰਹੀਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਪ-ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਕਸ਼ੇ ਭਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਕੇਂਦਰ, ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਗੇ ।
- (viii) 1-1 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਲਾਇਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ, 3-3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 6-6 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ ।
- (ix) ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕਰ ਦਿਓ ।

ਭਾਗ-ੳ (ਭੂਗੋਲ)

ਅੰਕ = 20

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

1. ਲਿੰਗ-ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1
2. ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਸ਼ੂ ਅਤੇ ਪੰਛੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ ? 1
3. ਸਾਡੇ ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ? psebonline.com 1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

4. ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਾਂ ਦੀ 'ਮੈਟਰੋ' ਰੇਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ । 3
5. ਗੋਦਾਵਰੀ ਨੂੰ ਦੱਖਣ ਦੀ ਬੁੱਢੀ ਰੀਗਾਂ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ? 3

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

6. ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਖੇਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 6

psebonline.com ਜਾਂ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਲਵਾਯੂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ? 6

7. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਦਰਸਾਓ :

(i) ਜਲੌੜ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਖੇਤਰ

(ii) ਸ਼ਿਮਲਾ

(iii) ਸਤਪੁੜਾ ਪਹਾੜ

(iv) ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਉਤਪਾਦਨ ਖੇਤਰ

(v) ਤੇਲੰਗਾਨਾ । 5

ਭਾਗ-ਅ (ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ)

ਅੰਕ = 15

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

8. ਘਾਟੇ ਦੀ ਵਿੱਤ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1

9. ਭਾਰਤ 'ਚ ਸਿੰਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? 1

10. ਭਾਰਤ 'ਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਸਾਲ ਲਿਖੋ । 1

11. ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1

12. ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਆਯਾਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? **psebonline.com** $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

13. ਪਹਿਲੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਿਖੋ । 1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

14. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 3

15. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਘੂ ਅਤੇ ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 3

16. ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? 3

ਭਾਗ-ਬ (ਇਤਿਹਾਸ)

ਅੰਕ = 20

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

17. 'ਦੁਆਬ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1

18. ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ ? $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

19. 'ਗੁਰੂ' ਦਾ ਬਾਗ਼ ਮੋਰਚਾ ਕਿਉਂ ਲੱਗਾ ? 1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

20. ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? **psebonline.com** 3

21. ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ਼ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ ? 3

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

22. ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ? 6

psebonline.com ਜਾਂ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਿੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 6

23. ਪੰਜਾਬ (1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਭਰੋ :

(i) ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

(ii) ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ

(iii) ਲਾਹੌਰ

(iv) ਮੁਦਕੀ

(v) ਰਾਮਨਗਰ । 5

ਭਾਗ-ਸ (ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ)

ਅੰਕ = 15

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

24. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਲਿਖੋ । 1

25. ਬਹੁਦਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1

26. ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਿੰਨੀ ਉਮਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ? 1

27. ਹਾਈਕੋਰਟ (ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ) ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? 1

28. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ? 1

29. ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ? psebonline.com 1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

30. ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 3

31. ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਿਖੋ । 3

32. ਪੰਚਸ਼ੀਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ । 3

(Hindi Version)

ਨੋਟ : (i) अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख्य पृष्ठ पर विषय-कोड/पेपर-कोड वाले खाने में विषय-कोड/पेपर-कोड 06/C अवश्य लिखें।

(ii) उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें टाइटल सहित 26 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं।

(iii) उत्तर-पुस्तिका में खाली छोड़े गए पृष्ठ/पृष्ठों के पश्चात् हल किये गये प्रश्न/प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जायेगा।

(iv) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

(v) आवश्यकता अनुसार चित्र तथा मानचित्र बनाएं।

(vi) मानचित्र बनाने के लिए स्टेंसिल के प्रयोग की आज्ञा है। psebonline.com

(vii) नेत्रहीन विद्यार्थी भूगोल और इतिहास के उप-विषयों में मानचित्र भरने के स्थान पर पूछे गये केन्द्र, स्थान या वस्तुओं के नाम और स्थिति स्पष्ट रूप में लिखेंगे।

(viii) 1-1 अंकों वाले प्रत्येक प्रश्न का उत्तर एक लाइन या एक शब्द में, 3-3 अंकों वाले प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 50-60 शब्दों में और 6-6 अंकों वाले प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 125-130 शब्दों में दें।

(ix) भारत तथा पंजाब का नक्शा अपनी उत्तर-पुस्तिका के साथ नत्थी कर दें। psebonline.com

भाग-क (भूगोल)

अंक = 20

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

1. लिंग अनुपात से क्या भाव है ? 1
2. हमारे देश के राष्ट्रीय पशु व पक्षी का नाम बताओ। 1
3. हमारे आधुनिक पंजाब राज्य का जन्म कब हुआ ? 1

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

4. भारतीय रेलों की "मेट्रो" रेल सेवाओं के बारे में बताइये। 3
5. गोदावरी को दक्षिण की बूढ़ी गंगा क्यों कहा जाता है ? psebonline.com 3

नोट : निम्नलिखित प्रश्न का उत्तर 125-130 शब्दों में दें :

6. देश में गेहूँ की खेती का विस्तार से वर्णन कीजिये। 6

अथवा

भारत की जलवायु को कौन-कौन से तत्व प्रभावित करते हैं ? 6

7. भारत के मानचित्र में दिखाएं : 5
  - (i) जलोढ़ मिट्टी का एक क्षेत्र
  - (ii) शिमला
  - (iii) मैंगनीज़ उत्पादन क्षेत्र
  - (iv) सतपुड़ा पहाड़
  - (v) तेलंगाना।

भाग-ख (अर्थशास्त्र)

अंक = 15

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

8. घाटे की वित्त व्यवस्था से क्या भाव है ? 1
9. भारत में सिंचाई के साधन कौन-कौन से हैं ? 1
10. भारत में हरित क्रान्ति का वर्ष लिखो। psebonline.com 1
11. कुटीर उद्योगों से क्या भाव है ? 1
12. भारत के दो मुख्य आयात कौन से हैं ? $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
13. पहली पंचवर्षीय योजना का कार्यकाल लिखें। 1

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

14. भारतीय कृषि की मुख्य समस्याओं का वर्णन करें। 3
15. भारत में लघु तथा कुटीर उद्योगों की मुख्य समस्याओं का वर्णन करें। 3
16. प्रति व्यक्ति आय का अनुमान कैसे लगाया जा सकता है ? 3

भाग-ग (इतिहास)

अंक = 20

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

17. 'दोआब' शब्द से क्या भाव है ? 1
18. महाराजा रणजीत सिंह का जन्म कब हुआ ? उनके पिता का क्या नाम था ? $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
19. "गुरु का बाग" मोर्चा क्यों लगाया गया ? 1

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

20. अकाल तख्त के बारे में आप क्या जानते हैं ? 3
21. जलियांवाला बाग की दुर्घटना के क्या कारण थे ? 3

नोट : निम्नलिखित प्रश्न का उत्तर 125-130 शब्दों में दें : psebonline.com

22. गुरु अर्जन देव जी ने सिक्ख धर्म के विकास के लिए क्या योगदान दिया ? 6

अथवा

महाराजा रणजीत सिंह की प्रमुख विजयों का वर्णन करें। 6

23. पंजाब (1947 से पहले) के मानचित्र में भरें :

(i) अमृतसर

(ii) गुरदास नंगल

(iii) लाहौर

(iv) मुदकी

(v) रामनगर। 5

भाग-घ (नागरिक शास्त्र)

अंक = 15

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

24. भारतीय संविधान की एक प्रमुख विशेषता लिखें। 1
25. बहुदलीय प्रणाली से क्या अभिप्राय है ? psebonline.com 1
26. राज्य सभा का सदस्य बनने के लिए कम से कम कितनी आयु होनी चाहिए ? 1
27. उच्च न्यायालय के न्यायाधीश का कार्यकाल कितना है ? 1
28. संयुक्त राष्ट्र संघ का जन्म कब हुआ ? 1
29. राज्यपाल की नियुक्ति किसके द्वारा की जाती है ? 1

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

30. प्रधानमंत्री की तीन शक्तियों का वर्णन करो।	psebonline.com	3
31. भारतीय जनता पार्टी की तीन नीतियाँ एवं प्रोग्राम का वर्णन करें।		3
32. पंचशील पर एक संक्षिप्त नोट लिखो।		3

(English Version)

Note : (i) You must write the subject-code / paper-code **06/C** in the box provided on the title page of your answer-book.

(ii) Make sure that the answer-book contains 26 pages (including title page) and are properly serialied as soon as you receive it.

(iii) Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer-book would not be evaluated.

(iv) All questions are compulsory.

(v) Draw diagrams and maps, where necessary.

(vi) Use of stencil is allowed for drawing maps. psebonline.com

(vii) Blind students will clearly write about situation of the centre, place or name of the objects asked instead of filling the maps in Geography and History.

(viii) The answer of each question of 1-1 marks should be in one line or one word, of 3-3 marks in about 50-60 words and of 6-6 marks shall be in about 125-130 words.

(ix) Attach maps of India and Punjab with your answer-book.

Part-A (Geography)

Marks = 20

Note : Answer the following questions in one word or one line :

1. What is meant by Sex Ratio ?	1
2. Name the national Animal and Bird of India.	1
3. When was the present Punjab state created ?	1

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

4. Write about the Metro Services of Indian Railways.	3
5. Why is river Godawari known as the old Ganga of the south ?	3

Note : Answer the following question in about 125-130 words :

6. Explain in detail about the cultivation of wheat in India.	6

or psebonline.com

Which elements affect the climate of India ?	6
--	---

7. Show on the map of India :

- (i) One Area of Alluvial Soil
- (ii) Shimla
- (iii) Satpura Mountain **psebonline.com**
- (iv) Manganese Producing Area
- (v) Telangana.

5

Part-B (Economics)

Marks = 15

Note : Answer the following questions in one word or one line :

- 8. What is meant by deficit financing ? 1
- 9. What are the sources of irrigation in India ? 1
- 10. When was Green revolution started in India ? 1
- 11. What is meant by cottage industries ? 1
- 12. Mention two major imports of India. $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
- 13. What is the duration of first five year plan ? 1

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

- 14. Describe the main problems of Indian Agriculture. 3
- 15. Mention the main problems of cottage and small scale industries in India. 3
- 16. How one can estimate Per Capita Income ? 3

Part-C (History)

Marks = 20

Note : Answer the following questions in one word or one line :

- 17. What is the meaning of the term 'Doab'? **psebonline.com** 1
- 18. When was Maharaja Ranjit Singh born ? What was his father's name ? $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
- 19. Why was the 'Guru ka Bagh Morcha' organized ? 1

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

- 20. What do you know about the 'Akali Takht'? 3
- 21. Which were the reasons of Jalianwala Bagh incident ? 3

Note : Answer the following question in about 125-130 words :

- 22. What was the contribution of Guru Arjan Dev ji to the development of Sikhism ? 6

or

Explain the main victories of Maharaja Ranjit Singh. 6

23. Fill in the map of Punjab (Before 1947 A.D.) :

- (i) Amritsar   **psebonline.com**
- (ii) Gurdas Nangal
- (iii) Lahore
- (iv) Mudki
- (v) Ram Nagar.

5

Part-D (Civics)

Marks = 15

Note : Answer the following questions in one word or one line :

- 24. Write one important feature of the Indian Constitution. 1
- 25. What is meant by Multi party system. 1
- 26. What is the minimum age required to become a member of the Rajya Sabha ? 1
- 27. Mention the term of the office of the judge of the High Court. 1
- 28. When was the UNO born ?   **psebonline.com** 1
- 29. Who can appoint the Governor ? 1

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

- 30. Explain three powers of the Prime Minister. 3
- 31. Mention three policies and programmes of the Bhartiya Janta Party. 3
- 32. Write a brief note on the Panchsheel. 3

psebonline.com

INDIA

भारत

ಭಾರತ

psebonline.com

psebonline.com

psebonline.com

PUNJAB

ਪੰਜਾਬ

ਪੰਜਾਬ

psebonline.com

X-2037

Code No. 06/C